

Programul de exersare a competențelor emoționale ale copilului din Lituania (VEIK - Vaiko emocijų išraiškos kontrolės ugdymo programa)

1. Nevoi/provocări vizate

Deteriorarea competențelor de bază ale elevilor și părăsirea timpurie a școlii rămân probleme deschise. Există dovezi conform cărora competențele emoționale influențează buna adaptare și rezultatele școlare ale elevilor.

Potrivit cercetărilor, copiii cu competențe emoționale deficitare au o capacitate mai redusă de adaptare la mediul școlar (rezultate mai slabe la învățatură, absentarea de la școală). Le este greu să recunoască emoțiile celorlalți copii și să își gestioneze emoțiile proprii, ceea ce îi determină să se comporte agresiv. În vreme ce școlile încearcă să rezolve aceste probleme în diverse moduri, programul VEIK este inovator prin faptul că, pe o perioadă relativ îndelungată, îi învață pe copii să-și recunoască și să-și numească emoțiile, să comunice și să exercite alte competențe sociale, să gestioneze sentimentele puternice și să rezolve problemele vieții de zi cu zi.

2. Nivelul intervenției

Universal (vizează toți elevii)

3. Intensitatea intervenției

Programul VEIK se axează pe dezvoltarea emoțională continuă a copiilor. Pe baza practicii centrului de îngrijire de zi a copiilor din cadrul Institutului pentru Relații de Familie, durata propusă a programului VEIK este de 33 de sesiuni pentru copii (de trei ori pe săptămână) și de trei cursuri pentru părinți. Durata unei sesiuni pentru copii este de 90 de minute, iar o sesiune pentru părinți durează 180 de minute.

Părțile implicate din cadrul școlii (personalul administrativ și cadrele didactice) beneficiază de 360 de minute de instruire cu privire la aspectele de bază ale programului VEIK.

4. Grupul-țintă și grupa de vârstă

Grupul-țintă vizat este alcătuit din copii și tineri cu vârsta cuprinsă între 8 și 18 ani ale căror competențe și aptitudini sociale și emoționale sunt deficitare. Programul îi vizează și pe părinții și profesorii acestora.

5. Condițiile și diferitele etape necesare pentru punerea în aplicare a măsurii

1. În primul rând, școala hotărăște că este nevoie de acest program.
2. În al doilea rând, psihologii școlari și educatorii sociali (doi din fiecare școală) își însușesc competențele necesare pentru a conduce un grup VEIK de copii. Durata programului VEIK de instruire a formatorilor este de 96 de ore de formare și 20 de ore de supraveghere.
3. După instruire, formatorii VEIK au sarcina de a selecta grupul de copii din cadrul școlii.

Criteriul de selecție a copiilor care vor face parte din grupul VEIK este ca aceștia să prezinte competențe emoționale și sociale deficitare. Copiii din grupul VEIK participă în mod voluntar, la recomandarea pedagogilor sociali, a psihologilor și a educatorilor din cadrul școlii. Motivația copilului de a participa este unul dintre cele mai importante elemente ale programului.

4. Activitățile destinate copiilor din grupul VEIK au loc de trei ori pe săptămână, timp de aproximativ trei luni. Activitățile destinate cadrelor didactice și părinților se desfășoară în paralel.

Este important pentru copii să se creeze un mediu informal, liniștit și confortabil, ferit de gălăgie, cu iluminat corespunzător și scaune comode (care contribuie la delimitarea spațiului personal). În măsura posibilului, spațiul ar putea fi împărțit în două zone: una pentru discuții, joc de rol și rezolvare de probleme, iar cealaltă pentru jocuri, desen etc.

Fiecare școală decide momentul exact al activităților: după cursuri sau înaintea acestora (dacă elevii au ore după-amiaza).

6. Factorii care decid cu privire la tipul de sprijin și la adaptările posibile

Necesitatea ca un copil să participe la programul VEIK este hotărâtă de formatorii VEIK, împreună cu profesioniștii din cadrul școlii (psihologi, pedagogi sociali și cadre didactice). Se încheie un acord între copil și formatorul VEIK, precum și între părinții copilului și formatorul VEIK. Rolul copilului constă în participarea activă la program (jocuri de rol în timpul sesiunilor, implicare în discuții, teme pentru acasă etc.).

7. Punerea în aplicare a măsurii și părțile implicate

Titularul dreptului de autor pentru acest program este Institutul pentru Relații de Familie (Kaunas, Lituania). Personalul acestei instituții (psihoterapeuți, psihologi, asistenți sociali) pune la dispoziție cursuri de formare, supraveghere, manuale pentru formatorii VEIK și exemple de teme pentru acasă destinate copiilor.

Programul VEIK este pus în aplicare în cadrul comunității școlare în mod sistemic: sunt implicați părinții, copiii, educatorii, administrația, ONG-uri. Formatorii VEIK au mai multe roluri, printre care selectarea și alcătuirea grupului de copii, instruirea altor părți implicate din cadrul școlii, formarea grupului de părinți și lucrul individual cu părinții și copiii, evaluarea competențelor copiilor, menținerea grupului VEIK și a continuității programului.

8. Responsabilitatea generală pentru punerea în aplicare

Titularii dreptului de autor pentru program sunt responsabili pentru punerea în aplicare a măsurii și pentru școlile care desfășoară programul.

9. Obstacole întâmpinate la introducerea măsurii

Dificultăți în punerea în aplicare a programului:

1. Programul VEIK este destul de lung (aproximativ trei luni) și este responsabilitatea copiilor și a părinților să participe la întregul program.
2. Copiii care participă la program înainte sau după cursuri îngreunează uneori organizarea de către profesori și părinți a unor activități pentru întreaga zi.
3. Finanțarea desfășurării programului.

Soluționarea problemelor:

1. Interviuri preliminare cu părinții. După o lună de participare la grupul VEIK, părinții observă de regulă modificări pozitive în comportamentul copilului. Acest lucru îi motivează să mențină copilul în program și să aducă modificări propriului comportament.
2. Este nevoie de timp și de discuții, însă școala și cadrele didactice sunt motivate să facă toate aranjamentele necesare, deoarece constată schimbări nu numai în comportamentul copiilor, ci și în cultura comunicării școlare.
3. Școala nu dispune întotdeauna de finanțare suficientă. Uneori se utilizează fondurile din „coșul elevului”, alocate pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, alteori titularul dreptului de autor pentru program primește finanțare din diverse fonduri.

10. Monitorizarea și evaluarea măsurii

Monitorizarea și evaluarea programului VEIK sunt organizate de formatorii VEIK și de Institutul pentru Relații de Familie. Înainte și după participarea la grup, fiecare copil, părinții acestuia și profesorul de la clasă completează un chestionar despre puncte forte și dificultăți.

11. Rezultatele măsurii

Rezultatele arată că, după punerea în aplicare a programului VEIK, copiii care au participat la cursurile din cadrul acestuia au mai puține probleme fizice și emoționale. Se plâng mai rar de dureri de cap și de burtă, par mai puțin îngrijorați și mai puțin temători, prezintă mai puține accese de furie etc. Par să aibă mai puține probleme de comportament (respectă mai des regulile, se bat mai puțin cu alți copii, mint și fură mai rar), sunt mai încrezători și se bucură de mai multă popularitate printre colegi etc.

12. Resurse și finanțare

Fondurile UE și bugetul de stat.

Costul pentru o singură școală este de aproximativ 3 800 EUR, sumă care acoperă costul materialelor și al sesiunilor de instruire a profesorilor VEIK, precum și cheltuielile cu administrația școlii și cu alți educatori din cadrul acesteia.

13. Situația actuală a măsurii

Programul VEIK se desfășoară în prezent în 25 de școli din Lituania.